

Goed jaar voor de Grauwe Klauwier!

Na 2022 opnieuw broedsucces

*Dit artikel geeft in vogelvlucht een beknopt beeld van de Grauwe Klauwier (*Lanius collurio*) als broedvogel in onze regio. Het heeft niet als doel compleet te zijn, maar het geeft vooral inzicht in de kleine successen van de laatste jaren. Zou de Grauwe Klauwier ook in de duinen weer uit het dal omhoog kruipen?*

■ Dick Groenendijk en Han Buckx

GRAUWE KLAUWIER
14 juni 2023

Foto: Vincent van der Spek (Waternet)

Hoe het was

De Grauwe Klauwier is een zeldzame doortrekker en onregelmatige broedvogel in de regio Zuid-Kennemerland. De Nobel en 'Vrije Vogels' vermelden dat de Grauwe Klauwier tot 1970 een schaarse broedvogel was in de duinen met een schatting van tien paar voor het duingebied tussen IJmuiden en Noordwijk in 1945. In 1952 telde men alleen al vijf paar in de Kennemerduinen. 'Vrije Vogels' geeft aan dat de

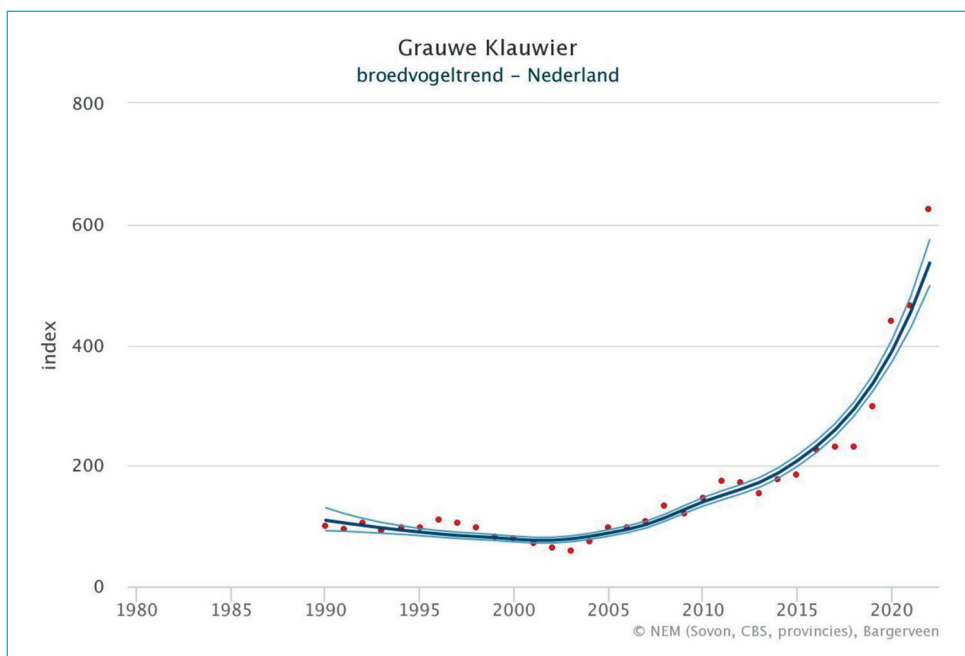
Grauwe Klauwier na 1970 een onregelmatige broedvogel was met zekere broedgevallen in 1982 (Midden-Heerenduin en AWD), 2006 (AWD), 2007 en 2008 (Kennemerduinen) en 2014 (Duin en Kruidberg en AWD). In verschillende jaren werden ook (soms langdurig) zingende ongepaarde mannetjes waargenomen.

Magere jaren

Na 2014 leek de Grauwe Klauwier weer als broedvogel verdwenen te zijn in de duinen. Er werden wel verschillende jaren exemplaren gezien, echter geen (betrouwbare) nestindicaties. Het jaar 2019 kende zelfs een dieptepunt met maar één waarneming van een vrouwtje. Ook in 2020 en 2021 leek de Grauwe Klauwier onze regio nauwelijks te kunnen vinden. Toch werd er in september 2021 een eerste kalenderjaar vogel gezien in de AWD. Uiteraard nog geen bewijs van een geslaagd broedgeval, de vogel zou, zo midden in het doortrekseizoen, ook prima van elders kunnen zijn gekomen. Deze afname in de duinen stond overigens in schril contrast met de toename in de rest van Nederland. In grafiek 1 (bron Sovon) is juist een fikse toename vastgesteld vanaf 2015.

Succesvol broedgeval in 2022

Pas in 2022 was er weer een geslaagd broedgeval in onze regio, ditmaal in de Kennemerduinen. Een aantal enthousiaste BMP-ers heeft dit broedgeval vanaf de beginfase geobserveerd, uiteraard van een veilige afstand. Op 30 mei 2022 werd een zingende man gezien in een open duingebied met verspreid verschillende meidoornstruiken en kardinaalsmuts. Die dag was er ook al een vrouwtje gezien, enkele honderden meters meer westelijk. Het mannetje bleef het gebied trouw en werd bijna dagelijks zingend aangetroffen, het (moge-

GRAFIEK 1: bron Sovon: Deze grafiek is gebaseerd op het Meetnet Broedvogels (kolonies en zeldzame broedvogels). Weergegeven is de jaarlijkse populatie-index, gebaseerd op de gehele populatie of aantallen in de belangrijkste broedgebieden (rode punten) en de trendlijn (donker gekleurde lijn).

lijke) vrouwtje hield zich goed verscholen. Op 12 juni werd de vermoedelijke nestlocatie vastgesteld in een meidoorn en op 20 juni was daar ineens het vrouwtje, actief foeragerend! Ook het mannetje verzamelde regelmatig prooiën om hiermee in de bewuste meidoorn te verdwijnen. Hij was hierin behoorlijk succesvol met een frequentie van één voorbeurt per twee tot drie minuten. Bij een gemiddelde broedduur van 13-14 dagen en een legselgrootte van 4-7 eieren, betekende de waarneming van 20 juni dat het eerste ei begin juni was gelegd. Ook de dagen hierna werden beide ouders frequent foeragerend waargenomen en verdwenen steeds in dezelfde meidoorn. Een goede indicatie van een succesvol broedgeval! Op 1 juli is de waarneming van een eerste juveniel,

buiten het nest, dat gevoerd werd door het mannetje. Uiteindelijk werden er minimaal vier jongen vastgesteld die zeker nog tot eind juli in de (wijde) omgeving van de nestlocatie werden waargenomen.

Meer succes in 2023!

De verwachtingen waren hoog gespannen wat het jaar 2023 in petto zou hebben. Al op 30 april 2023 werd een Grauwe Klauwier kortstondig gezien en op 2 mei werden zowel het mannetje als vrouwtje weer gezien nabij de broedlocatie van 2022. Op 11 mei werd het vrouwtje gezien met een bek vol strootjes. Bekend is dat het mannetje start met de nestbouw en dat het nest voltooid wordt door het vrouwtje. Dat zou dus betekenen dat de eileg al aanstaan-

GRAUWE KLAUWIER vrouwtje, 17 juni 2023, AWD. Foto: Nico Rensen

de was. Op 12 mei werd er eveneens een man Grauwe Klauwier gezien in de AWD. Ook deze vogel leek een territorium te bezetten, later verscheen hier ook een vrouwtje. De dagen en weken hierna verschenen er nog meer Klauwieren in het duingebied. Sommige exemplaren waren na een dag alweer verdwenen, andere vogels bleven voor langere tijd en toonden baltsgedrag, zoals een vogel in Duin en Kruidberg.

Uiteindelijk zijn er bij het paar van de Kennemerduinen minimaal drie juvenielen uitgevlogen en ook het paar in de AWD had minimaal één juveniel. Frappant is dat op 20 juni het mannetje van de AWD ruzie kreeg met een tweede mannetje, die vervolgens zijn heil iets zuidelijker zocht. Indicatie van een tweede territorium, omdat bleek dat

hier al eerder (zie foto !) een man was waargenomen. Ook het paar van Duin en Kruidberg was succesvol. Op 14 juli werd hier een verse juveniele vogel samen met het mannetje gezien. Daarmee lijkt het er dus op dat we minimaal vier bezette territoria in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland hebben gehad in 2023. Een mooie opmaat naar 2024!

Bronvermelding

- Pim de Nobel (1989). De Grauwe Klauwier in Zuid-Kennemerland. *Fitis*, 25(3), 124-131.
- Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland (2015). *Vrije Vogels. Dynamiek in de vogelstand van Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer*. Drukkerij Gravé, Heemstede.
- Sovon Vogelonderzoek Nederland (2018). *Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering*. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.